

FÅ ØYE PÅ MUNCH

ET DIGITALT VERKSTED FOR UNGDOM

Lærerveiledning

Søvnløs natt. Selvportrett i indre opprør, 1920

© Munch-museet / Munch-Ellingsen gruppen / BONO

LÆRERVEILEDNING TIL OPPGAVEN

Kjære lærer!

Nasjonalmuseet ønsker deg og elevene velkommen til et møte med Munchs kunst og hans malemetoder.

Mål med formidlingen

Elevene skal få kjennskap til Munchs kunst samtidig som de lærer noe om å lage bilder selv.

Målgruppe

Elever i 8.–10. klasse

Oppgaven i forhold til skolens planer

Dette er en kunnskapsbasert aktivitet som er tilpasset ungdomstrinnets læreplan. I læreplanen i kunst og håndverk skal elevene etter 10. årstrinn blant annet kunne

Kunst:

Diskutere hvordan kunstnere i ulike kulturer har framstilt mennesker gjennom tidene, og bruke dette som utgangspunkt for eget skapende arbeid med portrett og skulptur

Samtale om opplevelse av hvordan kunstnere til forskjellige tider og i ulike kulturer har uttrykt seg gjennom foto, film og video, og bruke dette som utgangspunkt for eget arbeid

Sammenligne og vurdere ulike retninger og tradisjoner innenfor to- og tredimensjonal kunst

Visuell kommunikasjon:

Bruke ulike materialer og redskaper i arbeid med bilder ut fra egne interesser

Bruke ulike funksjoner i bildebehandlingsprogram

Vurdere ulike budskap, etiske problemstillinger og visuell kvalitet i reklame, film, nettsteder og dataspill

Edvard Munch

Da Munch begynte å male skulle maleriene være så fotografisk nøyaktige som mulig. De skulle ligne naturen. Han lærte seg også først å male på denne måten, men han ville noe mer enn bare å imitere. Han ville også uttrykke følelser, både i naturen og til de personene han malte. Han ville studere menneskene i tilværelsen. Til det trengte han nye arbeidsmetoder og han eksperimenterte seg frem. Mens de andre malte detaljer med en liten, tynn pensel, brukte Munch bred pensel med frie, sveipende strøk. Malingen la han på i rene fargelag.

Han eksperimenterte hele livet med å finne uttrykk for sine egne og andres følelser. Mange mente bildene hans var slurvete og han mente også selv at bildene ikke var ferdige. De var uavsluttede eksperimenter. Han utforsket også fotografiets muligheter og brukte foto som skissebok og kunstnerisk virkemiddel. Underlaget i bildene hans kunne stå ubehandlet, tynn maling rant nedover og tykkere maling ble skrappt ut og malt opp igjen. Han blandet tegning og maling. Det var en røff teknikk og arbeidssporene er synlige i bildene hans.

OPPGAVEN TIL ELEVENE – MED MUNCHS ØYNE I EN IPAD

Lage selvportretter og figurbilder i iPad.
Hver elev får utdelt en iPad.

Først fotografere:

Elevene går sammen og fotograferer hverandre med iPad, eller de fotograferer seg selv ved hjelp av en selvutløser. Med utgangspunkt i Munchs selvportretter og figurbilder iscenesetter de seg selv på tilsvarende måte.

Let etter perspektivlinjer i omgivelsene. Finn en tilnærmet lik bakgrunn i skolens miljø og ta i bruk vindusrekker, skolegården, korridoren, kantinen eller et hjørne med linjer og diagonaler. Bruk saftflasker og matbokser som rekvisitter. Hodeplagg som luer og kapper i stedet for flosshatter. Lag grupperinger og iscenesett med holdninger og blikk slik som på bildene. Det viktigste å fotografere er kroppsholdninger, perspektivlinjer og synsvinkel etter Munchs øyne. Fargene legges på etterpå.

Så male:

Fotografiene hentes inn i applikasjonen ”Brushes”. Der maler man digitalt på fotografiet i iPaden. Det man ikke har fått fotografert inn i bildet kan males inn etterpå.

Det viktigste er ikke at bildene ligner totalt, men at hovedtrekkene som perspektiv, synsvinkel, farger og kroppsspråk er gjenkjennbare verktøy som formidler noe av det samme budskapet.

Til slutt samles klassen til en gjennomgang av egne bilder. Elevene presenterer og forteller om sine løsninger på oppgaven. De velger ut et par bilder som legges ut på nettsiden Munch 150 av formidleren.

Noen stikkord om Munchs uttryksmåter/personlige billedspråk

Farge/teknikk

- Synlig bunnmateriale
- Synlige opptegninger med blyant, kritt, kull, fargestift og maling av figurer og omgivelser
- Tykt malinglag med fylldige og rike farger som gir en kraftig og dristig effekt
- Ekstremt fortynnet maling som renner nedover bildet, forblir slik og gir en gjennomsiktig og matt effekt
- Skisseaktig

Komposisjon

- En forgrunnsfigur med handling i bakgrunnen
- Sterke ekspressive farger
- Kraftige diagonaler som gir en følelse av uro
- Fugleperspektiv, froskeperspektiv og på like fot som blir avgjørende for bildets uttrykk
- Belysning som kaster lys på bestemte figurer/gjenstander og slagskygger fra dem
- Overlapping av gjenstander som viser at det tydelig er et rom mellom dem
- Rom-i-rom, hvor det bakre er sterkere opplyst enn hovedrommet
- Ting blir mindre når avstanden økes

Form

- Stiliserte, forenklete fremstillinger av mennesker og omgivelser
- En anelse abstrahert, men gjenkjennelig

Litteratur

Arne Eggum, *Munch og fotografi*, Oslo 1987

Arne Eggum, *Malerier – skisser og studier*, Oslo 1983

Arne Eggum, *Munch portretter*, Oslo 1994

Eggum, Arne, Gerd Woll og Petra Pettersen, *Munch og Ekely*, Oslo 1998

Lars Roar Langslet, *Henrik Ibsen - Edvard Munch*, Oslo 1994

”Munch blir Munch”, katalog red. Ydstie, Ingebjørg og Mai-Britt Guleng, Oslo 2008

Ulrich Bischoff, *Edvard Munch*, Köln 1988

Nettsteder

<http://www.munch150.no/>

http://www.nasjonalmuseet.no/no/samlinger/kunst/edvard_munch_i_nasjonalmuseet/

<http://www.munch.museum.no/>

<http://www.kunstmuseene.no/?enhet=kunstmuseum&kat=503&sp=1>

<http://www.louisiana.dk/uk/Menu/Exhibitions/Past+exhibitions/David+Hockney%3A+Me+Draw+On+iPad>

<http://skulpturkunst.blogspot.com/2011/10/ipad-som-tegneverkt.html>

